

Förskola för fler barn

Rapport uppsökande verksamhet och särskilda platserbjudanden 2025

Förskoleförvaltningen

Avdelningen ledningsstöd och kommunikation

Avdelningen för planering och analys

Upprättad: 2026-03-31

Ansvariga: Annika Åsberg Renman
och Annie Molinder

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
Inledning och bakgrund	5
Organisering.....	5
Förutsättningar och styrning på nationell och kommunal nivå	5
Demografiska förutsättningar.....	6
Omvärldsfaktorerers inverkan på uppdraget 2025	7
Uppsökande verksamhet.....	10
Informationsbrev om allmän förskola till 3–5 åringar utan förskola	10
Placering- och tillsynsenhetens informationsträffar	11
Samverkan med civilsamhället i uppdrag förskolelots	11
Omfattning av 2025 års insatser.....	12
Prioriterade utvecklingsområden inom det uppsökande uppdraget 2025	15
Avgifter förskola	15
Föräldrasamverkan och möjlighet till delaktighet och dialog....	16
Barns närvaro och delaktighet i förskolan.....	18
Öppen förskola – att nå fram till underrepresenterade målgrupper	19
Öppen förskola och familjecentral – en öppen verksamhet för småbarnsföräldrar	20
Bemötande	22

Språkträning	22
Öppen förskola och AMA.....	22
Samarbete med andra förvaltningar och aktörer	23
Särskilda platserbudanden	24
Målgrupp och genomförande.....	24
Avgränsning.....	25
Tillvägagångssätt.....	26
Utfall av särskilda platserbudanden	27
Uppföljning utfall - februari 2026.....	28
Slutsatser och utvecklingsområden 2026.....	29
Särskilda platserbudanden och information om allmän förskola..	29
Uppsökande verksamhet.....	29

Sammanfattning

Förskoleförvaltningen i Malmö har under flera år aktivt arbetat för att nå ut till familjer vars barn ännu inte är inskrivna i förskolan. I april 2025 rörde det sig om 779 barn 3–5 år som ej var inskrivna i förskola, (siffran varierar under året). Genom olika metoder och processer är målet att öka medvetenheten om förskolans betydelse och de värdeskapande aspekter som förskoleverksamheten erbjuder.

Under 2025 har det dialogbaserade uppsökande arbetet som bedrivs av föreningsbaserade förskolelotsar förstärkts genom flera kompetenshöjande insatser. De har utbildats för att än bättre kunna möta vårdnadshavare som vill ha stöd i kontakten med sitt barns förskola samt informera om kontaktvägar, uppmuntra till delaktighet och kontinuitet i barnets närvaro. Liksom tidigare år ger de stöd och råd till familjer som lever med socioekonomiska utmaningar för att överbygga hinder till deltagande i förskola.

Öppen förskola och familjecentraler är uppskattade mötesplatser där småbarnsfamiljer får stöd, gemenskap och vägledning i en trygg miljö. Den samlade kompetensen stärker föräldraskapet och bidrar till mer likvärdiga uppväxtvillkor. Under året har en kartläggning genomförts av de öppna förskolornas placering, lokaler, tillgänglighet, ekonomi och organisering.

Under 2025 skickades 131 särskilda platserbudanden samt ca 500 informationsbrev om allmän förskola ut. 15 familjer valde att tacka ja till det särskilda platserbudandet.

Underlaget med adresser till familjerna som fanns att tillgå utifrån folkbokföringen var till viss del bristfälligt och ständigt föränderligt. Familjerna kunde också söka plats på egen hand, flytta till en ny adress eller annan ort. Allt detta medförde en osäkerhet.

Under hösten 2025 implementerades ett nytt barn- och elevregister. Systemet uppfyller lagkravet och framtagandet och urval av målgruppen kommer under 2026 kunna genomföras enligt befintliga rutiner. Ett utvecklingsmål blir att fortsatt säkerställa att skollagsuppdraget kan förenklas i det nya systemet och att underlaget som tas fram inför utskick av särskilda platserbudanden och informationsutskick blir mer träffsäkert.

2026 fortsätter arbetet med att öka barns deltagande i förskolan med särskilt fokus på att stärka vårdnadshavares förutsättningar för föräldrasamverkan, lyfta fram barns röster samt göra den öppna förskolan tillgänglig för fler malmöbor.

Inledning och bakgrund

Förskoleförvaltningens målsättning med att bedriva uppsökande verksamhet är att alla barn i Malmö ska ges likvärdiga förutsättningar till en god utbildning och trygga uppväxtvillkor, där förskola och öppen förskola kan fungera som en kompensatorisk faktor. Förskolans kompensatoriska inverkan har särskilt stor betydelse för utrikesfödda och nyanlända barn och barn med svagare socioekonomisk bakgrund. Genom att delta i förskolan får barn utveckla sina språkkunskaper, sociala färdigheter och sin nyfikenhet till lärande, vilket är avgörande för fortsatt skolgång och integration i samhället. Utgångspunkten i uppdraget är att varje barn räknas.

Uppdraget har fått en tydligare inramning i och med att skollagen (2010:800, 8 kap 12a§, 8 kap 14a§) sedan 2023 är styrande för kommuners uppsökande arbete samt arbete med särskilda platserbjudanden. Förskoleförvaltningens arbete inkluderar flera kompletterande arbetsprocesser och insatser för att öka medvetenheten om förskolans betydelse och de fördelar som förskoleverksamheten erbjuder.

Organisering

Nuvarande arbetsgrupp med representanter från avdelningen för planering och analys och avdelningen ledningsstöd och kommunikation har uppdraget att verkställa skollagsuppdraget. Uppdraget har flera externa samarbetsytor liksom interna samarbetsytor över avdelnings- och enhetsgränser samt med referenspersoner från förskoleverksamheten.

Förutsättningar och styrning på nationell och kommunal nivå

Kommuner ska erbjuda förskoleplats åt nyanlända barn 3–5 år och bedriva ett uppsökande arbete gentemot samtliga barn i åldern 3–5 år som inte går i förskola. Kommuner ska även sträva efter att ge ett sådant erbjudande till andra barn som har behov av en förskoleplats för att bättre kunna lära sig svenska.

Enligt skollagen ska varje kommun utforma och genomföra det lagstadgade uppdraget utifrån de kommunala förutsättningarna och behoven. I detta arbete ingår att skaffa sig kännedom om vilka barn som finns i kommunen och som omfattas av hemkommunens ansvar enligt skollagen. Vidare ansvarar kommuner för att systematiskt följa upp, analysera och utvärdera arbetet och skaffa sig kännedom om orsaker och hinder till deltagande i förskola. I

rapporten redovisas hur förskoleförvaltningen följer upp och kvalitetsutvecklar insatser inom Förskola för fler barn (FFFB).

Under 2025 genomförde Skolinspektionen en tematisk kvalitetsgranskning av kommunernas arbete för deltagande och närvaro i förskolan.

Förskolenämnden bedömdes i hög utsträckning arbeta aktivt och strategiskt för att öka deltagandet i förskolan.

I styrningen på kommunal nivå rapporterade förskolenämnden FFFB insatser mot följande kommunfullmäktigemål under 2025:

- Malmö stad arbetar för att ge barn och unga goda uppväxtvillkor
- Malmö stad arbetar för att en större andel elever ska fullfölja en gymnasieutbildning
- Malmö stad arbetar för att staden ska bli fri från segregation
- Malmö stad arbetar för stärkt delaktighet och ökad social sammanhållning genom lokal utveckling samt goda och tillgängliga livsmiljöer i hela staden
- Malmö stad arbetar för att stärka det förebyggande arbetet och minska brottsligheten

Arbetet inom FFFB rapporterar även till förskolenämndens prioriterade utvecklingsområde under 2025.

- Samverkan för likvärdiga uppväxtvillkor

Demografiska förutsättningar

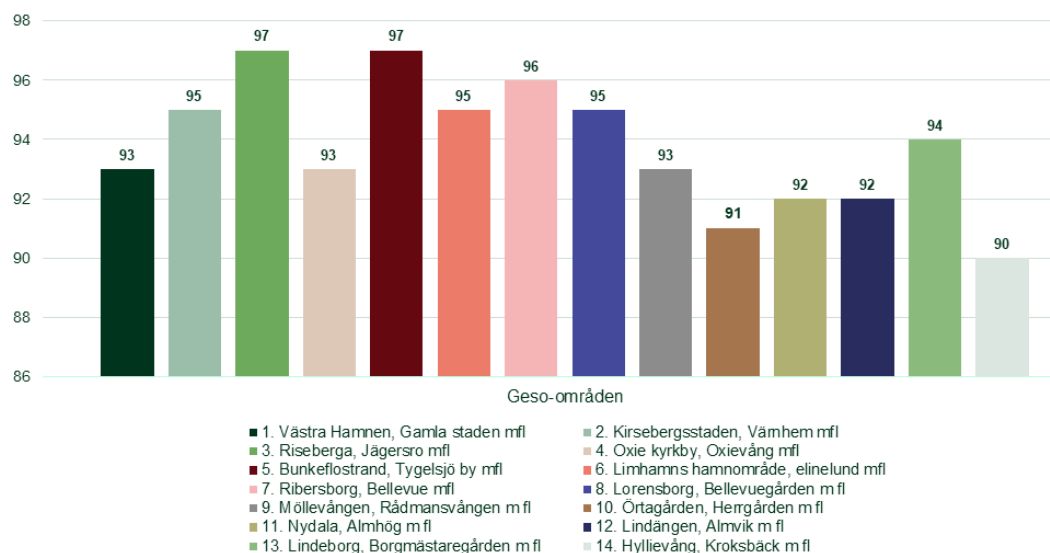
Den genomsnittliga inskrivningsgraden för barn i åldern 3–5 år i Malmö ligger på ca 95 %, vilket är relativt högt. Samtidigt uppgick det faktiska antalet barn som inte var inskrivna i förskola till 779 i april 2025. Här behöver man ta hänsyn till att inskrivningsgraden varierar beroende på när under året statistikuttaget görs, siffran kan variera mellan 500–800 och det pågår ett arbete inom förvaltningen med att ta fram statistiska underlag som är jämförbara över tid. Generellt sett är det en lägre inskrivningsgrad i områden med socioekonomiska utmaningar,¹ vilket kan kopplas till hög invandring, relativt hög arbetslöshet och hög barnfattigdom historiskt sett.

Fördelningen per geografiskt statistikområde (GeSO-område) visas i Figur 1, om indelningen görs per delområden blir skillnaderna ännu större. Dessa

¹ <https://segregationsbarometern.boverket.se/kommun/malmo>

förutsättningar ställer krav på utformandet och riktandet av insatser i uppdraget.

Figur 1. Inskrivningsgrad i förskola 3–5 år, per GeSO-område

Källa: Extens/IST Förskola/IST Analys, 2025-04-13. Ålder avser året i hela år baserat på födelseår

Omvärldsfaktors inverkan på uppdraget 2025

Det sjunkande barnantalet har blivit tydligare under 2025 och detta har fört med sig avvecklingar av förskolor runt om i staden. Inför avvecklingar görs det alltid strategiska avvägningar och analyser ur ett likvärdighetsperspektiv där särskild vikt läggs vid avståndet till förskolan. För vissa ur målgruppen blir avståndet särskilt viktigt på grund av begränsade transportmöjligheter.

En successiv åtstramning i invandringspolitiken, till exempel höjda inkomsttak för arbetstillstånd samt försörjningskrav för familjeanknytningar kan också få viss inverkan på inskrivningsgraden. Under 2025 har både antal asylsökande och beviljade uppehållstillstånd för barn 0–5 år minskat något från föregående år. Samtidigt ska ett mottagandecenter etableras i Malmö. Det finns även en osäkerhet i prognoser framöver på grund av geopolitiska oroligheter och pågående krigstillstånd.

Det ekonomiska läget fortsätter vara en utmaning för många barnfamiljer. Den senaste barnfattighedsrapporten från Rädda Barnen² visar på en högre barnfattigdom sedan 2023. Rapporten belyser att många barnfamiljer har svårt att klara sina grundläggande behov, inklusive mat, kläder och fritidsaktiviteter,

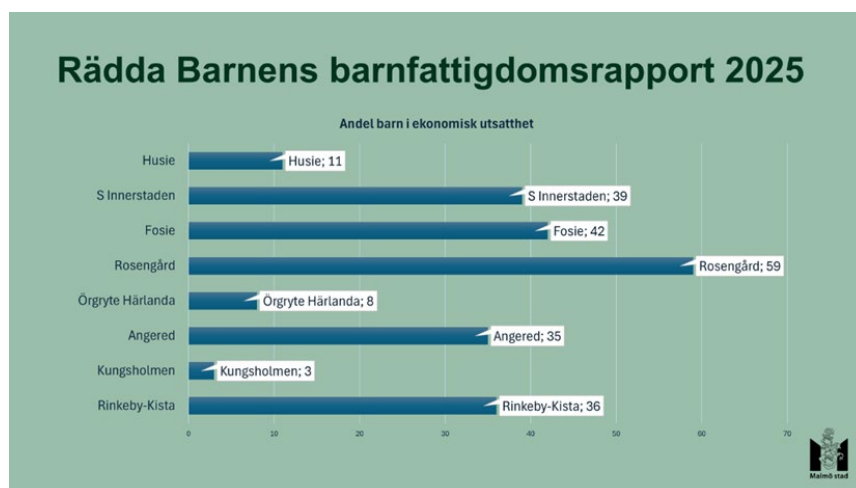
² En ny verklighet - Rädda Barnens barnfattighedsrapport Sverige (Rädda Barnen, 2025)

samtidigt som de offentliga trygghetssystemen – exempelvis barnbidrag och bostadsbidrag – har förlorat i reellt värde under samma period.

Rädda Barnens rapport visar också att utrikesfödda barn är särskilt ekonomiskt sårbara:

”Den ekonomiska utsattheten för utrikesfödda barn hänger för många barnfamiljer ihop med en utdragen etableringsprocess i det nya landet Sverige. Det finns en mycket hög ekonomisk sårbarhet bland de utrikesfödda barnen (41,5 procent). Den är särskilt hög upp till dess att de vistats minst 10 år i landet. Därefter minskar den avsevärt till en av fyra barn (till 26,5 procent).”

Figur 2. Andel barn i ekonomisk utsatthet i de tre storstäderna

För Malmös del är de ojämna livsvillkoren större än i Göteborg och Stockholm. Den stadsdel som har allra högst barnfattigdom är Rosengård i Malmö med 59 procent och lägst är den på Kungsholmen i Stockholm med 3 procent. I Malmö är det fler stadsdelar med höga nivåer av barnfattigdom.

Ytterligare ett mått på ekonomisk utsatthet är Kronofogdemyndighetens statistik över vräkningsprocesser som rör barn, vilken visar en ökning i Malmö och även nationellt de senaste åren 2023–2025³.

För att motverka barnfattigdomen görs flera insatser inom Malmö stad, och detta syns tydligt i utvecklingen av försörjningsstödet. Arbetsmarknads- och socialförvaltningen har under flera år sett att ekonomiskt bistånd till hushåll med barn minskar snabbare än minskningen av biståndstagare totalt. Under

³ [Helårsstatistik - vräkningar som berört barn. Kronofogden.se, 2025](https://helarsstatistik.se/vrakningar-som-berort-barn)

pandemin infördes dessutom nationella åtgärder för att stärka barnfamiljers ekonomi, bland annat betydande höjningar av bostadsbidraget.

Utvecklingen i Malmö visar en kraftig minskning av antalet hushåll med barn som får ekonomiskt bistånd – från i genomsnitt 3 309 per månad år 2017 till 1 584 år 2025, vilket innebär att antalet mer än halverats. Socialstyrelsens månadsstatistik visar samma tydliga trend: antalet barn under 18 år i biståndshushåll har minskat markant under perioden 2014–2025. Detta tyder på att stadens och statens insatser sammantaget bidragit till en förbättrad ekonomisk situation för många barnfamiljer, även om utmaningarna fortsatt är stora för vissa grupper.

Att inte ha en stabil ekonomi eller boendesituation är faktorer som påverkar deltagande och närvaro i förskolan på flera olika nivåer.

Nationella initiativ, utredningar och lagförslag

Det pågår för närvarande en mängd olika utredningar och lagförslag för att motverka utanförskap i samhället som kan ha inverkan på det uppsökande uppdraget. Flera parallella utredningar pågår som berör social- och arbetsmarknadspolitik samt migrations- och integrationspolitik. Nedan redogörs för några exempel:

Ds. 2024:29 - Aktivitetskrav inom försörjningsstödet – för arbete, egenförsörjning och nationell likformighet med planerat införande juli 2026.

Skärpta regler för arbetskraftsinvandring och skärpa försörjningskrav är delvis genomförda under 2025 och fler skärpningar är under utredning. Skärpta regler för anhöriginvandring och utvisningsregler på grund av brott, nya regler för svenskt medborgarskap och ny mottagandelag är under utredning 2026.

Dir.2024:113 – En likvärdig förskola av god kvalitet med obligatorisk språkförskola är ett utredningsdirektiv där en särskild utredare ”ska överväga hur det kan införas en obligatorisk så kallad språkförskola för vissa barn som behöver en bättre språkutveckling i svenska”. Utredaren ska även lämna förslag i syfte att alla förskolor i Sverige ska ges likvärdiga förutsättningar att erbjuda barnen en utbildning av god kvalitet. Ett tilläggsdirektiv till utredningen har tillkommit och utredningen ska presenteras den 11 juni 2026.

SOU 2025:76 Det handlar om oss betonar behovet av tidiga och samordnade insatser för barn och familjer, särskilt i områden med stort socialt och ekonomiskt utanförskap. Utredningen lyfter familjecentralernas stora potential

att förebygga utanförskap, våld och kriminalitet samt stärka barns livschanser. Öppen förskola ses som en viktig ingång för vårdnadshavare som är osäkra kring förskolan. Även civilsamhället framhålls som en viktig aktör. Utredningen rekommenderar att alla barn och föräldrar i utanförskapsområden ska ha tillgång till en familjecentral.

Uppsökande verksamhet

Förskoleförvaltningens arbete med att nå ut till de familjer vars barn inte är inskrivna i förskolan omfattar en rad olika metoder och processer för att öka medvetenheten om förskolans betydelse och de fördelar som förskoleverksamheten medför. Genom att ha en bredd av olika kompletterande insatser strävar förskoleförvaltningen efter att säkerställa att alla barn, oavsett bakgrund, får kunskap om och tillgång till en kvalitativ förskoleverksamhet som kan bidra till deras utveckling. Här nedan följer de huvudsakliga arbetsprocesser som genomförts i det uppsökande arbetet under året.

Informationsbrev om allmän förskola till 3–5 åringar utan förskola

Under 2025 skickades informationsbrev om allmän förskola ut vid två tillfällen till samtliga barn i åldrarna 3–5 år som inte gick i förskola vid uttagstillfället, med undantag för barn som fått ett särskilt platserbudande. I materialet finns kortfattad information om vad förskola i Malmö innebär och hur det fungerar, med hänvisning till ytterligare information på webben och QR-kod till ansökan för allmän avgiftsfri förskola. Här tydliggörs också att det går att få hjälp med att söka förskola, på telefon eller fysiskt vid Malmö stads kontaktcenterens platsnärvaro.

Som tidigare nämnts är gruppen barn utan förskoleplacering en rörlig grupp där vissa barn haft en placering tidigare, men av olika anledningar valt att avsluta platsen. Det kan också röra sig om barn med felaktiga folkbokföringsuppgifter.

I juni skickades 263 informationsbrev ut om allmän förskola. I december skickades 268 brev ut.

Placering- och tillsynsenhetens informationsträffar

Planeringssekreterare från placerings- och tillsynsenheten håller regelbundet informationsträffar på stadens familjecentraler och öppna förskolor. Under träffarna informerar de vårdnadshavare om hur ansökan till förskola går till, om rätten till förskola samt om avgiftsfri allmän förskola. Vårdnadshavare kan också få hjälp med att gå igenom och vid behov justera sin anmälan. Frågorna som tas upp varierar mellan de olika öppna förskolorna, vilket gör att planeringssekreterarna behöver anpassa både innehåll och stöd utifrån besökarnas behov.

Under 2025 har Malmö stad öppnat två nya familjecentraler, och även där har informationsträffarna varit välbesökta. Under året har tre informationstillfällen även genomförts på utvalda solitära BVC-enheter som finns i områden med en lägre nyttjandegrad av förskolan. Antalet besökare vid dessa tillfällen har varierat. Inför 2026 är målsättningen att nå fler BVC som inte är anslutna till familjecentraler, särskilt i områden med lägre inskrivningsgrad.

Samverkan med civilsamhället i uppdrag förskolelots

En betydande del av förskoleförvaltningens breda uppsökande verksamhet har de senaste åren organiserats genom samverkan med civilsamhällesaktörer.⁴ Genom att upphandla kravställda tjänster som föreningsbaserade förskolelotsar utför får förvaltningen tillgång till en större plattform med stor geografisk spridning i lokala områden med lägre inskrivningsgrad i förskola. Utredningen⁵ som lagkravet är baserat på visar att särskilt utrikesfödda familjer som saknar kännedom om det svenska förskolesystemet samt familjer med socioekonomiska utmaningar gynnas av en uppsökande kontakt, just de barn som förskolans kompensatoriska inverkan har störst betydelse för och som är svårast att nå.

Under 2025 har föreningarna Yalla Trappan, Winnet Malmö samt Afrosvenska föreningen varit verksamma i uppdraget med sammanlagt 11 förskolelotsar. Afrosvenska föreningen kom in i uppdraget i april som ersättare för Fryshuset

⁴ Det tidiga livet- i samverkan för barn och familj (Fskf-2021-2698)

Fler barn i förskola – utökad uppsökande samverkan 2022 (Fskf-2023-10217)

Rapportering av uppsökande samverkan för fler barn i förskola 2023 (Fskf-2024-4433)

⁵ Betänkandet Förskola för alla barn – för bättre språkutveckling i svenska (SOU 2020:67)

som avstod från att förlänga sitt avtal vid årsskiftet på grund av organisatoriska förändringar.

Samtliga förskolelotsar har flerspråkig, kulturell och kontextuell kompetens med relevans för uppdraget. Som stöd i uppdraget har varje organisation en samordnarfunktion samt administrativa funktioner vid sidan av processledning och stödfunktion från förskoleförvaltningen.

Målgruppen är utrikesfödda, nyanlända, asylsökande och socioekonomiskt utsatta familjer med barn i åldern 0–6 år. Den är således bredare än de barn 3–5 år som det lagstadgade kravet omfattar. Att tidigt få kännedom om förskolans betydelse och reflektera kring vad detta innebär för barnets utveckling och lärande kan underlätta när familjen står inför ett ställningstagande om förskoleplats.

Uppdraget omfattar vårdnadshavare vars barn ej är inskrivna i förskola. Det omfattar även vårdnadshavare vars barn går i förskola men som upplever hinder och utmaningar, vilket kan resultera i låg närvaro, sämre kvalitet på barnets förskolevistelse eller att helt avstå kommunal förskola.

Omfattning av 2025 års insatser

För att kunna följa och mäta omfattningen dokumenteras förskolelotsarnas arbetsinsatser utifrån 5 målandikatorer. Utfallet redovisas skriftligt varje månad vilket möjliggör en löpande analys kring variationer där framgångsfaktorer lättare kan identifieras och utmaningar i uppdraget snabbare kan mötas.

Tabell 1. Sammanställning av kvantitativa målandikatorer som speglar utfallet av genomförda arbetsinsatser under 2025

Individuella insatser	Totalt	Kvinna	Man	Barn 0–6 år
1. Individuella motiverande samtal	1036	965	71	
2. Hjälp med ansökan om förskola	41	-	-	41
3. Lotsning till öppen förskola	108	68	8	108
4. Besökstillfällen på förskola	15	15	1	15

Gruppinsatser	Tillfällen	Deltagare
5. Gruppinformation	76	1823

Bakom insatserna ligger ett långsiktigt arbete, som kräver många kontakttillfällen för att nå fram till familjer ur målgruppen. Det är inte heller alltid som familjer är mottagliga för information eller dialog i ett första skede. De senaste tre åren har det tagit längre tid att nå fram till en insats, mycket på grund av att andra behov såsom stöd med ekonomi och boende går före samtal

om förskola. Att få ihop ekonomin i vardagen är en stor utmaning för många familjer. Antalet vräkningar där barn berörs är fortsatt hög vilket kan bli ett hinder för deltagande i förskola. Andra faktorer som påverkat uppdraget i år är ett minskat barnantal i sig, men även att avvecklingar av förskolor kan skapa längre avstånd till förskolor. Många utrikesfödda familjer, både nyanlända och de som är bosatta sedan många år, är oroliga för hur en förändrad migrationspolitik kan komma att påverka deras uppehållstillstånd och rätt till medborgarskap och har svårare att planera långsiktigt för familjen.

Samtidigt har en satsning under hösten i att informera om och följa med till öppen förskola fått effekt. När det gäller att följa med på besök till förskolor har lotsarna mött skiftande förhållningssätt på förskolorna. Vissa förskolor tar inte emot besökare vars barn inte redan går på förskolan. Det har fungerat bättre att stödja vårdnadshavare när barnet redan går på den aktuella förskolan.

Gruppinformation bedrivs liksom tidigare år i stor skala, till exempel besöker Winnet samtliga sfi-klasser på Komvux samt folkhögskolor med sfi i Malmö. En reflektion från Komvux är att andelen sfi-studerande har minskat och fler på sfi-nivå har högre utbildningsbakgrund än tidigare. Härutöver bedrivs informationsarbete genom föreningarnas sociala medier, såsom WhatsApp-nätverk och Facebook.

Lokal samverkan i socioekonomiskt utsatta områden

En av de viktigaste orsakerna till att gå in i samverkan med civilsamhällesaktörer är deras lokala förankring i områden med hög socioekonomisk utsatthet och låg inskrivningsgrad i förskola. Statistik över inskrivningsgrad på delområdesnivå har varit ett viktigt underlag för att rikta insatserna.

Föreningarnas lokala verksamhetsbaserings utgör en trygg grund för att bygga långsiktiga och varaktiga relationer med boende i närområdet. Genom att möta familjer där de befinner sig med akut stöd byggs tillit och förtroende, vilket öppnar upp för att informera och stödja i förskolefrågor.⁶

Parallellt bedriver föreningarna samverkan med andra aktörer i närområdet vilket skapar mervärde genom fler kontaktytor. Under 2025 har nära samverkan fortsatt med fastighetsägare såsom Rosengårds fastigheter och MKB Augustenborg, Seved, Gullviksborg och Nydala. Förskolelotsarna har bjudits in till gårdsaktiviteter tillsammans med fastighetsägare och boende. Det

⁶ Engagemang i civilsamhället i Malmö: betydelsen av kontakter mellan grupper för tillit. En underlagsrapport för Tillväxtkommissionen, 2023. S. Wallman Lundåsen.

hålls även informationstillfällen med bosociala utvecklare och husvärdar som kan hänvisa vidare barnfamiljer till förskolelotsarna.

Under hösten gjordes en satsning på medföljande lotsning till öppna förskolor i föreningarnas närområden framförallt öppna förskolor i Rosengård men även till Kompassen i Seved. Vid invigningen av Kroksbäcks familjecentral i oktober introducerade förskolelotsarna flera nya familjer till verksamheten.

Förskolelotsarna fungerar även som stöd i kontakten mellan vårdnadshavare och förskolor i närområdet. Kontakten initieras av vårdnadshavare som efterfrågar stöd i frågor som rör det egna barnets behov och utveckling.

Att ta in Afrosvenska föreningen som ny aktör i uppdraget har lett till flera nya uppsökande kontaktytor och arenor. En av lotsarna arbetar även på arbetsmarknads- och socialförvaltningen med föräldraskapsutbildningar för somaliska vårdnadshavare och kan nu erbjuda fördjupat stöd i förskolefrågor utifrån vårdnadshavarnas behov. Föreningen har även kontakt med Sluta Skjut-projektet, arbetar stödjande i kontakt med socialtjänsten till exempel vid orosanmälningar samt håller i samhällsinformation på Rosengårdsbiblioteket och mammagrupper i Rosengård.

En långsiktig arbetsmetodik bakom det uppsökande och dialogbaserade arbetet

Arbetsmetodiken i uppdraget har utarbetats under flera års tid i nära samarbete mellan förskoleförvaltningen och föreningar som verkat i uppdraget. Varje förening har frihet att utforma arbetet utifrån egna styrkor och förutsättningar. Samtidigt har det under åren skett ett lärande i utförandet av arbetsinsatserna. Att arbeta långsiktigt och dialogbaserat skapar tillit och möjlighet att stödja familjen på vägen till förskola och under förskolevistelsen, i syfte att stärka barnets utveckling och lärande. Modellen bakom arbetsmetodiken och framgångsfaktorer beskrivs utförligt i föregående års rapport⁷.

Kvalitativa dialoger för lärande och utveckling

Ytterligare en betydelsefull faktor bakom samverkan med civilsamhället är att förskoleförvaltningen ges unika möjligheter till insikter ur ett föräldraperspektiv i socioekonomisk svagare områden. Att lyssna in och förstå familjers upplevelser av förskolan är ett viktigt bidrag i arbetet med att skapa en inkluderande och likvärdig förskola. Det dialogbaserade arbetssättet ger möjlighet att fokusera på specifika frågeställningar i möten med familjer och få en djupare förståelse om orsaker och hinder som inverkar negativt på barns

⁷ Förskola för fler barn – Rapport uppsökande verksamhet och särskilda platserbjudanden 2024 (Fskf-2025-5074)

deltagande och förskolevistelse, men även möjlighet att fånga upp positiva erfarenheter och framgångsfaktorer.

Det som framkommer i samtalen med vårdnadshavare omsätts till lärande och bidrar till det fortsatta utvecklingsarbetet som Förskola för fler barn fokuserar på.

Prioriterade utvecklingsområden inom det uppsökande uppdraget 2025

Avgifter förskola

Ett angeläget ämne som lyfts under året och som omnämnts i tidigare årsrapporter är hur kostnader för förskola, och inte minst de kostnader som följer med att ha sitt barn på förskola, påverkar familjernas motivation att ansöka om förskoleplats för sitt barn. De familjer som har 15 avgiftsfria timmar per vecka och som önskar omsorg även under loven stöter oftast på ekonomiska hinder, då utgifterna blir för höga. Familjer berättar att de är osäkra på hur de avgiftsfria timmarna fungerar, vad som gäller kring avgifter och förskola, samt tillämpningen av utökad vistelsetid.

För att öka berörda familjers kunskap om förskolans avgifter har underlag, dokumentation och utbildningsinsatser tagits fram och genomförts till de föreningar som arbetar uppsökande. Vid utbildningstillfället informerades förskolelotsarna om hur avgiften för förskola beräknas, bland annat utifrån barnets ålder, vistelsetid, antal syskon i förskola och vårdnadshavares inkomst. Det gavs även information om maxtaxan och dess funktion som ett tak för högsta möjliga avgift.

Utöver maxtaxan informerades om Malmö stads progressiva avgiftsmodell, en så kallad avgiftstrappa, som gäller för hushåll med inkomst upp till och med 35 000 kr per månad. För hushåll där den avgiftsgrundande inkomsten inte överstiger 10 000 kr per månad tas ingen avgift ut. Under utbildningen genomfördes praktiska övningar i att använda verktyget ”Avgiftsberäkning” på malmo.se, en e-tjänst där familjer kunnat beräkna sin månadsavgift för förskoleplats.

Tjänsten uppskattades av förskolelotsarna eftersom den kom att underlätta rådgivningen till familjer. På grund av ett systembyte är e-tjänsten tyvärr stängd tills vidare.

Utökad vistelsetid

I tidigare rapporter har en återkommande fråga i samtal och underlag från förskolelotsarna rört tillämpningen av utökad vistelsetid. Bedömningarna upplevs som oklara och svåra att förstå, och det har framkommit att det finns upplevda skillnader i hur utökad vistelsetid hanteras i olika delar av organisationen.

Under året har avdelningen planering och analys, tillsammans med studentmedarbetare, utrett hanteringen av ansökningar om utökad vistelsetid. Ett arbete har inletts på avdelningen planering och analys med att ta fram ett bedömningsstöd till rektorer, initierat utifrån de behov som utredningen identifierade. Syftet är att skapa en mer likvärdig och tydlig tillämpning av reglerna för utökad vistelsetid i hela organisationen.

I det uppsökande arbetet har föräldrar som har tillgång till 15 avgiftsfria timmar i veckan vid tillfällen uttryckt önskemål om fler timmar i förskolan, eller att omsorgen även ska omfatta lov. För vissa familjer kan den avgift som då tillkommer – även om den är relativt låg – utgöra ett hinder för att utöka barnets närvaro.

Föräldrasamverkan och möjlighet till delaktighet och dialog

I tidigare rapporter om det uppsökande arbetet har utmaningar och orsaker till att vårdnadshavare avstår förskola belysts, där en socioekonomisk kontext samt misstro och språkbarriärer har stor betydelse. I 2024 års rapport framkom att vårdnadshavare vars barn lotsats till förskolan efterfrågade fortsatt stöd av förskolelotsar i kontakten med förskola. Trots en god introduktion fanns kunskapsluckor om både förskolans verksamhet och om hur föräldrasamverkan går till. För att förskolelotsarna ska ha möjlighet att vara ett stöd bedrevs under år 2025 tvärprofessionella utbildningar och workshops för att förtydliga de grundläggande kontaktytorna och kommunikationsmöjligheter som erbjuds i samarbetet mellan förskola och hem. Syftet var att bättre kunna stödja vårdnadshavare till delaktighet och dialog med förskolan.

Vårdnadshavares delaktighet är i sig en viktig del i förskolans uppdrag för att främja barns utveckling⁸. Ett välutvecklat samarbete mellan förskola och vårdnadshavare kan i sin tur bidra till bättre närvaro och kvalitet på barns förskolevistelse.

⁸ Skollagen (SFS, 2010:800)

Flera bakomliggande faktorer framkommer såsom språkbarriärer, avsaknad av kunskap om hur föräldrasamverkan går till, upplevelse av avisande i personalens bemötande eller bristande tillit. Att få möjlighet till en kontinuerlig dialog i vardagen kring det egna barnets förskolevistelse är ett behov som återkommer i samtalen med många vårdnadshavare. Betydelsen av att förskolan möjliggör och skapar utrymme för delaktighet och insyn genom de vardagliga mötena understöds i studier.⁹

Samtidigt kan det vara problematiskt att få till en kvalitativ dialog under hämtning och lämning. Hur gör man när inte tiden eller språket räcker till i stunden?

En nybildad referensgrupp med representanter från förskolor har bidragit med kunskap i syfte att få en tydligare bild över hur och vad verksamheten erbjuder för vägar för vårdnadshavare som upplever begränsade kommunikationsmöjligheter med förskolan. Referensgruppen har reflekterat kring scenarion som bygger på verkliga exempel som förskolelotsarna mött och tydliggjort arbetssätt och förslag på hantering av samarbetet med vårdnadshavare.

Bemötandet och att vara lyhörd när vårdnadshavare har frågor eller är oroliga för sitt barn blir extra viktigt för att undvika missförstånd när språket inte räcker till. Att snabbt avsätta tid för ett samtal med personal eller biträdande rektor antingen via telefon eller vid ett personligt möte, och vid behov ha tillgång till tolk, lyfts fram som viktiga åtgärder för att inte tilliten till förskolan ska ta skada.

Arbetsmetoderna, Trygga Barnet och ICDP (International Child Development Programme) samt förskolesocionomer som successivt införts i förskolorna är viktiga verktyg för relationsskapande och kan öppna upp för goda samtal med vårdnadshavare.

Parallellt med de dagliga mötena med förskolans personal sker en stor del av kommunikationen från förskola till vårdnadshavare genom det digitala verktyget Tempus Hemma. Här delges information som berör samtliga vårdnadshavare på en förskoleavdelning men även dokumentation om det egna barnets lärande och utveckling. Det här möjliggör ökad insyn och delaktighet vilket i sig kan bidra till ökad trygghet och tillit. Under 2025 har ett utforskande av användningen av Tempus Hemma med särskilt fokus på målgruppen inletts tillsammans med enheten för it och digitalisering. Utforskandet baseras på metoden tjänstedesign genom intervjuer med medarbetare och vårdnadshavare

⁹ Vårdnadshavares delaktighet – en del av förskolans demokratiska uppdrag, C Öhman, 2025

och har gett insikter om att användningen av Tempus Hemma kan variera stort mellan förskolor, med lägre användning i socioekonomiskt svagare områden. Det är framförallt vårdnadshavare med begränsade kunskaper i svenska som inte använder verktyget. Detta stämmer överens med forskning som visar att vissa invandrargrupper och specifikt kvinnor med begränsade språkkunskaper och lägre socioekonomisk och utbildningsmässig bakgrund löper risk för digital uteslutning.¹⁰ I samma rapport lyfts civilsamhället fram som en viktig part i arbetet med digital inkludering.

Att möjliggöra samarbetsrelationer och kunskapsutbyte med föräldrar (och barn) som aktiva parter, där även andra aktörer och lokalsamhället kan involveras, understöds i forskning¹¹. Ofta gynnas samarbetet av ett interkulturellt förhållningssätt.¹² Genom att stärka förskolelotsarnas kompetens i föräldrasamverkan, synliggöra tyst kunskap som verksamheten besitter och i sin tur föra in en kontextuell förståelse från ett vårdnadshavarperspektiv skapas fler stödytor som kan samverka för ökad delaktighet och inkludering. Insikterna från det tvärprofessionella samarbetet mellan avdelningarnas stödfunktioner, referensgrupp samt förskolelotsarna kommer fortsätta utforskas och utvecklas under 2026.

Barns närvaro och delaktighet i förskolan

Barns deltagande och närvaro i förskolan är avgörande för att förskolan ska ha en kompensatorisk och positiv effekt för barns utveckling och lärande. Samtidigt är närvaron generellt lägre i socioekonomiskt svagare områden.¹³ Vilket även bekräftas från statistik över beläggning och vistelsetid i Malmös områden.¹⁴ Eftersom förskolelotsarna fortsätter att träffa familjer vars barn lotsats till förskola i dessa områden, finns en unik möjlighet att ha en dialog om vikten av barns närvaro för barnets utveckling och lärande.

Under 2025 har utbildningsinsatser genomförts för att stärka lotsarnas kompetens och uppmärksamma vikten av en kontinuerlig närvaro i dialogen med familjer. I samtalen framkommer att framförallt arbetslösa eller föräldralediga vårdnadshavare har större benägenhet att hålla barnet hemma från förskolan, många saknar kunskap om att detta påverkar barnets utveckling och lärande. När närvaroperspektivet uppmärksammas för vårdnadshavare tas

¹⁰ Promoting digital inclusion of immigrant women in the Nordic countries – Brynteson, Jessen, Nordregio research institute. Nordic Welfare center, 2025.

¹¹ OECD. (2012). Starting Strong III. A Quality Toolbox for Early Childhood Education and Care. In: OECD Publishing.

¹² Interkulturellt arbete i förskolan. Stier, Riddersporre, 2020

¹³ Öppna jämförelser – Förskola 2024. Barns närvaro och vistelsetider. Stockholm: SKR.

¹⁴ Analysdag förskolenämnden, Powerpoint 2025

det oftast emot positivt, de har inte känt till hur det kan ha inverkan på barnets lärande över längre tid. Å andra sidan upplever vårdnadshavare att det är problematiskt att bli uppringda från förskolan på grund av att barnet är hängigt eller ledset, och att detta påverkar närvaron negativt. Frågan har lyfts i referensgruppen som bidragit med kunskap och insikter utifrån ett barn- och verksamhetsperspektiv. Att föräldrarna upplever barnet som friskare i hemmet beror i många fall på att miljön i förskolan är intensivare med fler aktiviteter som barnet måste orka delta i. Detta har blivit tydligare sedan förskolan kopplades till läroplansmål, tidigare fanns ett större omsorgstänk, där barnen kunde ligga och vila och tas om hand.

Barn med allmän förskoleplats har ett begränsat antal timmar i vistelsetid, även om barnet kan ha behov av utökad vistelsetid kan avgiftskostnaden bli ett hinder för att öka närvaron.

Under 2025 har Skolinspektionen genomfört en tematisk kvalitetsgranskning om barns deltagande och närvaro där Malmö stad som huvudman granskats vid sidan av ett 30-tal andra kommuner. Riktlinjer har tagits fram av förskoleförvaltningen som stöd i det närvarofrämjande arbetet. Även Skolverket utarbetar ett övergripande stödmaterial till kommuner. Dessa underlag kan tas med i fortsatta kompetenshöjande insatser i FFFB-uppdraget.

Öppen förskola – att nå fram till underrepresenterade målgrupper

En annan viktig utvecklingsaspekt under året har varit att bredda arbetet och se över insatserna för att nå de målgrupper som är underrepresenterade på öppna förskolan. Hur kan kännedomen om öppen förskola öka och göras mer tillgänglig för alla familjer?

En arbetsgrupp har haft löpnade avstämningar med fokus på kommunikationsbehov, särskilt i förhållande till att nå besökare som är underrepresenterade på de öppna förskolorna. Arbetet avses fortsätta under 2026.

Under våren hölls en workshop med medarbetare på de öppna förskolorna bland annat kopplat till ämnet – att nå ut till fler målgrupper. Insikterna och material från dagen inhämtades av arbetsgruppen för kommunikation. Till hösten genomfördes intervjuer med medarbetare på fyra öppna förskolor för att inhämta ytterligare kunskap om förutsättningar och behov kring kommunikation för de öppna förskolorna. Förslag på kommande kommunikationsinsatser tas fram och utvärderas kontinuerligt.

I december gjordes en satsning hos Alkompis som sedan 2012 skriver svenska nyheter och samhällsinformation på arabiska. En informativ och välkomnande artikel om öppen förskola publicerades och marknadsfördes via Alkompis site och i deras sociala kanaler. Statistiken visade att artikeln nådde över 4000 läsare samt ökade trafiken till de öppna förskolorna på malmo.se under kampanjperioden. I samband med artikelpubliceringen genomfördes förbättringar av webbsidan för de öppna förskolorna på malmo.se.

Mastersstudenters uppdrag och analys

För att få bättre kännedom om målgrupper som är underrepresenterade på öppen förskola genomförde masterstudenter vid Lunds universitet en studie bestående av intervjuer med vårdnadshavare, fokusgrupper med Yalla lotsarna och observationer på plats. Studien visade att öppen förskola är mycket uppskattad av dem som känner till den, men att den största utmaningen är bristande kännedom.

Studenterna fann att information främst sprids via personliga kontakter, såsom BVC, förskolelotsar och sociala nätverk, där tillit spelar stor roll. De konstaterade också att befintligt informationsmaterial ofta är texttungt och endast på svenska, vilket begränsar tillgängligheten för många familjer.

De rekommenderade därför mer visuell, tydlig och lättillgänglig kommunikation, oavsett kanal med bilder och korta budskap som enkelt förklarar vad öppen förskola är och att den är gratis och öppen för alla.

Resultaten togs tillvara av arbetsgruppen för kommunikation i det fortsatta arbetet för öppen förskola.

Öppen förskola och familjecentral – en öppen verksamhet för småbarnsföräldrar

De öppna förskolorna och familjecentralerna är viktiga mötesplatser för barnfamiljer. Verksamheterna är hälsofrämjande, tidigt förebyggande och anpassade efter familjens livssituation och behov. På familjecentralerna bidrar den samlade kompetensen från flera professioner till att ge stöd till blivande och nyblivna föräldrar och skapa trygga uppväxtvillkor. Familjecentralen är en arena där kommun och region genomför gemensamma tidiga insatser, där alla familjer kan nås och där extra stöd erbjuds vid behov.

Öppen förskola och familjecentraler ligger i linje med förskolenämndens prioriterade utvecklingsområde om samverkan för likvärdiga uppväxtvillkor. I förskoleförvaltningens lägesbedömning 2025 lyfts öppen förskola som en

viktig del i att stärka det kompensatoriska uppdraget. Verksamheten bedöms ha goda möjligheter att nå ut med information om förskolans uppdrag och om varför förskolan är viktig för barns utveckling.

I lägesbedömningen och i åtagandeplanen för 2026 framkommer behovet av ökad samverkan mellan förskolor och öppna förskolor som ett viktigt utvecklingsområde. Kunskapen om hur öppen förskola kan bidra till det kompensatoriska uppdraget behöver stärkas, då välfungerande och strukturerade samarbeten finns men är begränsat till vissa delar av staden. I åtagandeplanen 2026 är ett uppdrag att öppen förskola ska stärka sin och familjecentralers roll i det uppsökande arbetet och i arbetet för mer likvärdiga uppväxtvillkor.

Under året har förskoleförvaltningen genomfört en kartläggning och utvärdering av öppna förskolors placering och förutsättningar¹⁵. Syftet är att säkerställa ett effektivt resursutnyttjande utifrån förvaltningens behov, mål och strategier, med hänsyn tagen till familjecentralers övriga parter. Rapporten beskriver relevanta lagar, regler och nationella initiativ för öppen förskola och familjecentraler, samt analyserar geografisk placering, hyresavtal, tillgänglighet, lokalernas status, ekonomi och organisering. Vid årsskiftet infördes också förändringar i rektorsområden där ansvaret breddades från två till fem rektorer och fem biträdande rektorer. Den nya strukturen stärker kunskapsspridning och samverkan, samtidigt som den innebär vissa organisatoriska utmaningar. Kartläggningen resulterade i flera åtgärdsförslag som kommer att följas upp.

På nationell nivå har regeringen gett Socialstyrelsen i uppdrag att stödja kommuner i att etablera och utveckla familjecentraler, särskilt i områden med socialt och ekonomiskt utanförskap. Familjecentraler lyfts fram som viktiga genom sitt tvärprofessionella arbetssätt som stärker det förebyggande arbetet och främjar jämställt föräldraskap, integration och etablering. I budgetpropositionen för 2026 aviseras en satsning på att starta nya och utveckla befintliga familjecentraler, med 20 miljoner kronor avsatta för 2026 och motsvarande medel planerade för 2027 och 2028. Uppdraget har särskilt fokus på områden där socialt och ekonomiskt utanförskap är utbrett, och där familjecentraler bedöms kunna göra särskilt stor skillnad. Socialstyrelsen fördelar statsbidraget, och förskoleförvaltningen följer utvecklingen vidare under 2026.

¹⁵ Öppna förskolan – där barn utvecklas och samhällets möts. En kartläggning och utvärdering av öppna förskolors placering och förutsättningar 2026

Bemötande

Familjer som besöker öppen förskola vittnar återkommande om att de är nöjda både med bemötandet från personalen och verksamhetens innehåll.

Pedagogernas vägledande och stödjande roll är central för att skapa en välkomnande och trygg miljö. Samtidigt finns hinder som påverkar deltagandet, främst språklig osäkerhet och bristande kunskap om verksamheten. När dessa trösklar övervinns upplever familjerna besöken som mycket positiva och värdefulla, särskilt för att bryta isolering, skapa kontakter och utbyta erfarenheter, något som lyfts fram som särskilt betydelsefullt, särskilt för många mammor.

Under våren genomfördes en utbildningsdag med fokus på bemötande och att nå fram till fler målgrupper för samtliga medarbetare på öppen förskola. Medarbetarna betonade vikten av ett tydligt och inkluderande bemötande, en introduktion i familjens takt samt att förklara att besöken är frivilliga, kravlösa och kostnadsfria. Ett aktivt och närvarande värdskap, liksom uppföljande avstämningar under besöket, bedöms öka chanserna att nya besökare återvänder.

Språkträning

Det framgår även från förskolelotsarna att språkträningen i svenska på öppna förskolan spelar en viktig roll för många mammor. Att ha tillgång till språkträning och få stöd av svensklärare uppskattas högt och upplevs som en dubbel vinst – både för barnens lek och för förälderns egen utveckling. Språkträning i svenska är därför en viktig inkluderande aktivitet som riktar sig till just en målgrupp som är underrepresenterad på öppna förskolor. 2025 erbjöds språkträning av Komvux SFI på tre öppna förskolor samt av studieförbundet Bilda på fem av öppna förskolorna. Genom IOP-samverkan (Idéburet Offentligt Partnerskap) mellan förskoleförvaltningen och Bilda har även samverkansmöjligheterna mellan pedagoger och cirkelledare utforskats med fokus på att synliggöra barns och vuxnas språkutveckling. Samtidigt har efterfrågan på språkträning minskat i innerstadsområdet på grund av en förändrad invandring och demografi, vilket lett till att två öppna förskolor avvecklat språkträningen vid årsskiftet. Även sfi ser en minskning av sfi-studerande samt fler som har högre utbildningsbakgrund.

Öppen förskola och AMA

En insats inom öppen förskola, i samverkan med arbetsmarknads- och socialtjänstens arbetsmarknadsavdelning (AMA), är deltagandet i SKR:s och

regeringens satsning för att korta vägen till arbete för utrikesfödda kvinnor med små barn. På öppna förskolan möter arbetsmarknadssekreterare kvinnorna i en miljö där de redan känner sig trygga och erbjuder stöd kring studier och arbete. Pedagogerna fungerar som brobyggare och förbereder deltagarna inför mötet med AMA, vilket stärker integration och etablering genom personliga möten och uppsökande arbete.

Samverkan fortsätter och hittills har ett flertal mammor påbörjat studier eller fått arbete. Besöken på AMA har ökat och fler mammor vågar själva ta kontakt även utanför schemalagda tider. Det finns dessutom utvecklingsmöjligheter, exempelvis att knyta fler praktikplatser till målgruppen.¹⁶

Andra insatser

Andra kanaler som kan vara av betydelse är olika sociala medier, informationsutskick om allmän förskola och sommaraktiviteten öppen förskola på hjul.

Samarbete med andra förvaltningar och aktörer

Föreningsaktörernas arbete inom uppdrag förskolelots förutsätter en bred samverkan med andra aktörer och verksamheter som möter målgruppen i sitt arbete. Deras kunskaper om förskola uppdateras kontinuerligt för att säkra upp en hög kvalitet i informationsarbetet. Samarbetsytorna har beskrivits utförligare under rubriken uppdrag förskolelots.

Som beskrivits ovan har gymnasie- och vuxenförvaltningens SFI Komvux samt studieförbundet Bilda bedrivit språkträning i svenska på öppna förskolor vilket fungerar som en viktig aktivitet att erbjuda i ett uppsökande uppdrag.

En central samverkansaktör för att öka kännedomen om öppen förskola är barnavårdscentralen (BVC), som når i princip alla barn och deras familjer genom det frivilliga och kostnadsfria stöd som erbjuds under barnets första levnadsår. BVC fungerar därför som en viktig kanal för att sprida information om både öppen förskola och förskola.

Genom samarbetet på familjecentraler skapas goda möjligheter att nå föräldrar direkt, exempelvis när medarbetare från öppen förskola medverkar i föräldragrupper. Detta samarbete förenklas särskilt när BVC och öppen förskola är samlokaliserade.

¹⁶ AMA:s sammanställning öppen förskola, T Widerberg

Samarbetet med BVC skiljer sig åt mellan olika enheter. Solitära BVC:s kan ibland ha ett särskilt intresse av att ”behålla” sina barn och kan därmed vara mindre benägna att informera om en öppen förskola som är knuten till en annan BVC enhet. För att stärka samarbetet och säkerställa att fler familjer får en likvärdig information är det därför viktigt att besöka dessa BVC-mottagningar och informera om den öppna förskolan och dess verksamhet.

I samband med utskick om särskilda platserbudanden för nyanlända barn och om allmän förskola ges förskoleförvaltningen dessutom möjlighet att via Region Skåne informera samtliga BVC-enheter i Malmö. Syftet är att stärka BVC:s möjligheter att föra vidare information om verksamhetens insatser och om vikten av förskola.

Särskilda platserbudanden

Målgrupp och genomförande

För att kunna gå ut med platserbudanden utan att vårdnadshavare först har sökt har förvaltningen gjort ett urval, baserat på lagstiftningen, i folkbokföringsuppgifterna för barn i 3–5-årsåldern som inte går i förskola.

Det urval som beslutades 2023 användes även 2025 och var enligt följande:

1. Plats erbjöds till barn som är födda 2020–2022, är födda utomlands, är folkbokförda i Sverige och vars samtliga vårdnadshavare är födda utomlands.
2. Plats erbjöds till barn som är födda 2020–2022, är folkbokförda i Sverige och vars samtliga vårdnadshavare är födda utomlands och har vistats i Sverige sedan högst 5 år, räknat från 1 januari innevarande år. För 2025 omsätts det till invandrat från och med 2020-01-01.
3. Barn som är födda utomlands men bor i Sverige och har minst en vårdnadshavare som är född i Sverige ingår *inte* i urvalet. Detta kriterium bedömdes möta det som i lagstiftningen beskrivs som att undantag kan göras om det är ”uppenbart obehövligt”.

För att identifiera vilka individer som ingick i målgruppen togs i början på maj 2025 fram en lista med alla barn födda 2020–2022 som saknade förskoleplats. I urvalet ingick även barn placerade i enskild pedagogisk omsorg, då dessa barn per definition inte går i förskola. Via Immer, Malmö stads system för leverans av folkbokföringsuppgifter, fick förvaltningen information om eventuella

invandringsdatum samt födelseland för dessa barn samt deras vårdnadshavare. Därefter kunde målgruppen sorteras fram utifrån det beslutade urvalet.

Erbjudande om plats ska enligt skollagen skickas tre månader före start. I månadsskiftet maj/juni skickades erbjudandet ut till de barn som sorterats fram enligt urvalet. Platsreservationerna började gälla från och med 1 september och en månad framåt.

Eftersom platserna reserveras i en månad erbjöds plats på förskolor utifrån deras förutsättningar och totala kapacitet, snarare än efter antalet planerade eller lediga platser. Det innebär att de barn som fick särskilt erbjudande om plats inte påverkade den ordinarie hanteringen av barnplaceringen.

Avgränsning

I skollagen framgår att kommunen ska ”sträva efter att erbjuda även andra barn som ska erbjudas förskola enligt 4 § och som har behov av förskola för en bättre språkutveckling i svenska”. I propositionen är det tydligt att denna bedömning ska göras utifrån en inblick i barnens förutsättningar och situation på individnivå.

Att nå denna bredare grupp knyter därför an till det mer generella uppsökande arbetet gentemot vårdnadshavare och barn som inte går i förskolan. Eftersom det särskilda platsererbjudandet enbart ska gå ut en gång per år, är det viktigt att på samma sätt som tidigare stötta vårdnadshavare att söka förskola på ”vanligt” sätt - oavsett tidpunkt på året.

Utifrån att det inte finns något uppenbart systematiskt tillvägagångssätt att identifiera dessa barn beslutades det att inte inkludera denna målgrupp i de särskilda platsererbjudanden inför hösten 2025.

Det finns dock ingen regel som begränsar vilka barn som ska reserveras plats. Möjligheten finns därför att utvidga eller lägga till definitioner till nuvarande urval för att inkludera exempelvis alla barn med utlandsfödda vårdnadshavare som inte gått i förskola. Ett annat alternativ är att erbjuda plats till alla barn som aldrig haft en förskoleplacering. Oavsett om barnen påbörjar platsen eller ej så skulle detta innebära en avsevärt större arbetsbelastning, både för de stödfunktionerna och för de förskolor som håller reserverade platser. En utökning av avgränsningen behöver därför föregås av grundliga diskussioner där för- och nackdelar vägs emot varandra.

Tillvägagångssätt

Efter att ha identifierat vilka individer som ingick i målgruppen delades dessa upp geografiskt över staden efter bostadsadress. I förslaget togs hänsyn till hur många barn respektive förskola hade kapacitet att ta emot, samt att platser reserverades med relativt jämlika avstånd mellan hem och förskola i de områden där fler barn skulle få en platsreservation. Platserna reserverades genom manuell inskrivning av barnen på de överenskomna förskolorna från den 1 september

Erbjudande och informationsmaterial

Erbjudandet skickades tillsammans med en informationsfolder om förskola med reguljär post till barnens folkbokföringsadresser. Erbjudandet bestod av en A4-sida med information på engelska och svenska. Även foldern innehöll information på både svenska och engelska, samt en QR-kod till en sida på malmo.se innehållande kort, enkel information om förskola på flera språk.

Ett flertal föll bort

Vid ett flertal tillfällen fram till att platsererbjudandena skickades ut genomfördes gallringar av målgruppen. Under perioden från det att målgruppen identifierades till att reservationsförslaget var färdigt hade flera familjer självmant ställt sig i kö, fått plats på fristående förskola eller flyttat från kommunen. Dessa sorterades därför bort från målgruppen.

Kontakt

Biträdande rektor på mottagande förskola ansvarade för att kontakta familjerna för att få reda på om familjen avsåg att påbörja sin förskoleplacering eller ej. Uppgiften var dels ett led i den lagstadgade uppsökande verksamheten, dels ett sätt för förskolorna att kunna planera sin verksamhet. I lagtexten står det tydligt att familjerna varken behöver tacka ja eller nej till det särskilda platsererbjudandet, men i de fall som förskolorna kom i kontakt med familjer, framgick huruvida de planerade att tacka ja eller inte. Familjernas svar meddelades till placeringshandläggarna som förde statistik över ja- och nej-tack på sina respektive förskolor. I de fall familjerna tackade nej till en plats togs platsreservationen bort.

Förskolorna tillämpade ordinarie rutiner i mottagningssituationen. Att ta emot nya barn och möta familjer är en naturlig del av vardagen och det finns mycket erfarenhet i förhållande till språkbarriärer och olika familjesituationer. Stöd av tolk kunde ordnas vid behov.

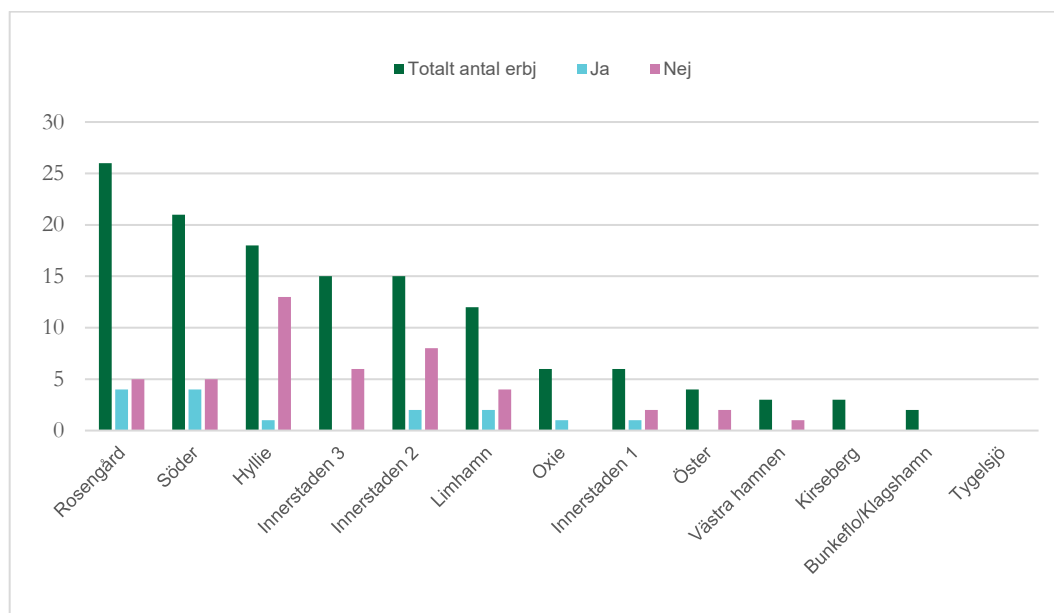
Utfall av särskilda platserbjudanden

I månadsskiftet maj-juni 2025 skickades det ut 131 särskilda platserbjudanden. Av dessa 131 var det:

- 15 som tackade ja till en plats
- 46 som aktivt tackade nej till en plats
- 40 fick förvaltningen inte kontakt med
- 14 bekräftades vara utflyttade från kommunen alternativt utomlands
- 9 hade redan en placering när erbjudandet skickades ut
- 7 hade redan gjort en egen ansökan när erbjudandet skickades ut

I figur 4 visas spridningen av erbjudanden och svar i staden uppdelade på 13 geografiska kluster. En utförlig beskrivning av de geografiska klustren finns i bilaga 1. De särskilda platserbjudandena fördelades på 63 förskolor i staden som fick mellan 1 och 7 placeringar vardera. Majoriteten av förskolorna blev tilldelade mellan 1 och 2 placeringar.

Figur 4. Utfall platserbjudanden 2025 – Totala antalet platserbjudanden samt antal ja- och nej-tack

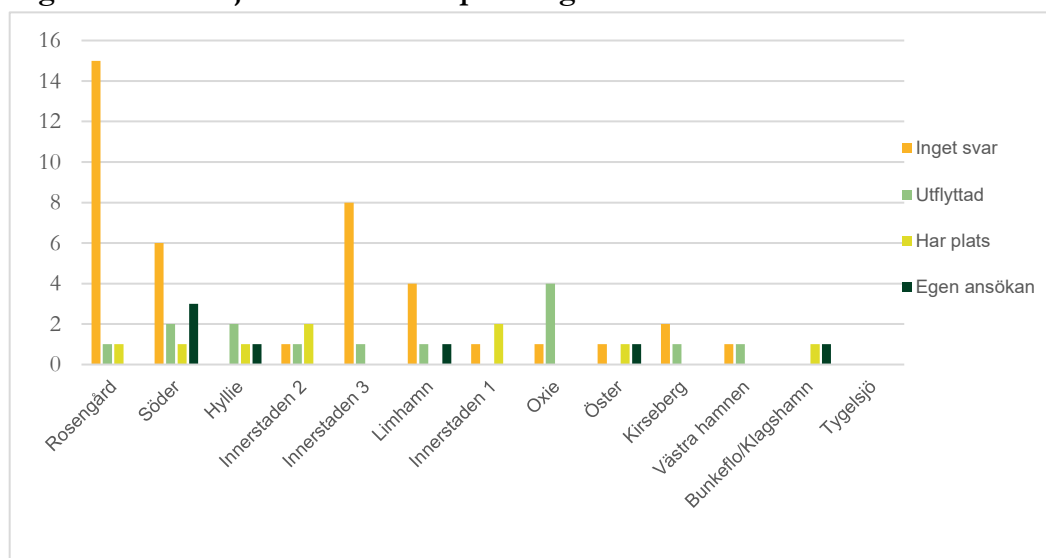

Området med flest platserbjudanden var liksom föregående år Rosengård där 26 platserbjudanden skickades ut varav 4 tackade ja till platsen och 5 tackade nej.

I Tygelsjö skickades inga platserbjudanden ut. I Bunkeflo/Klagshamn skickades två erbjudanden ut men där saknas återkoppling i form av ja- och nej-tack. I Kirseberg skickades 3 platserbjudanden ut men även där saknas återkoppling i form av ja- och nej-tack.

Det framkommer olika anledningar till att familjer inte valt att tacka ja eller nej till en plats. I figur 5 visas spridningen. Den mest förekommande anledningen är att familjen inte gått att få tag på (45 st). Den näst vanligaste anledningen är att familjen är utflyttad från kommunen (26 st) och därefter att barnet redan haft en placering (21 st) när de erbjudits en plats.

Figur 5. Platserbjudande 2025 – Spridningen.

Orsaken till att vissa familjer inte gått att få tag på är att de hade felaktig folkbokföring registrerad hos Skatteverket medan andra hade flyttat under perioden. I några fall kom breven i retur. I vissa fall var telefonnummer felaktiga.

Det finns utmaningar i att målgruppen inte är statisk utan en ögonblicksbild vid ett givet tillfälle. Från och med att uttaget gjordes var det många familjer som hann flytta, söka egen plats eller skaffa sig en plats på en fristående förskola.

Uppföljning utfall - februari 2026

Vid uppföljning av utfallet av platserbjudanden 6 månader senare är 12 av de 15 barn som tackade ja till en plats fortfarande inskrivna i förskolan de erbjöds plats på. 6 av de 12 har i februari 2026 en ordinarie förskoleplacering i stället för allmän förskola.

Slutsatser och utvecklingsområden 2026

En fortsatt planering och utveckling av skollagsuppdrag Förskola för fler barn baseras på utvärdering och analys av föregående års arbete. Det förutsätter också en bevakning av omvärldsfaktorer som kan påverka förutsättningarna i uppdraget. Framför allt rör det sig om demografiska förändringar med ett minskat barnantal samt politisk styrning på nationell och kommunal nivå rörande ekonomi, utbildning, invandring, boende mm.

Särskilda platserbudanden och information om allmän förskola

Under 2025 har samtliga delar av arbetet med de särskilda platserbudandena ingått i linjearbetet. Framtagande och urval av målgruppen har skett enligt samma rutin som föregående år.

Underlaget med adresser till familjerna som fanns att tillgå från folkbokföringen var till viss del bristfälligt och ständigt föränderligt. Familjer kan också söka plats på egen hand, flytta till en ny adress eller annan ort mellan uttaget och att platserbudandet skickas ut. Allt detta medför en stor osäkerhet.

Under hösten 2025 implementerades ett nytt barn- och elevregister. Systemet uppfyller lagkravet och framtagandet och urval av målgruppen kommer under 2026 kunna genomföras enligt befintliga rutiner. Ett utvecklingsmål blir att fortsatt säkerställa att skollagsuppdraget kan förenklas i det nya systemet och att underlaget som tas fram inför särskilda platserbudanden och informationsutskick blir mer träffsäkert.

Ett fortsatt utvecklingsområde under 2026 är att stärka och strukturera arbetet med att ta fram statistiska underlag för uppföljning och analys. Syftet är att få en tydligare bild av var barnen i kommunen bor och hur inskrivningsgraden i förskolan ser ut.

Uppsökande verksamhet

Föräldrasamverkan som möjliggör inkludering och delaktighet

Malmöns diversifierade befolkning avspeglas i förskolan och att lyssna in och förstå familjers upplevelser av förskolan och hur detta påverkar deltagande, närvaro och barns förskolevistelse är ett viktigt bidrag i det fortsatta arbetet med att skapa en inkluderande och likvärdig förskola.

Arbetet med att tvärprofessionellt utforska vårdnadshavares delaktighet fortsätter tillsammans med andra avdelningar samt referenspersoner från

verksamheten. En inkluderande föräldrasamverkan som möjliggör delaktighet och dialog är en bärande faktor för att skapa kvalitet i barnets utveckling och lärande.

Barns röster

Barn har enligt barnkonventionen rätt att vara delaktiga och ha inflytande i alla beslut och processer som rör deras liv. I det uppsökande arbetet, för att nå barnfamiljer med barn i förskoleålder, genomförs möten och samtal av naturliga skäl med föräldrarna. För att fånga barns röster kommer bland annat pedagoger att samtala med ett urval av barn och ta del av deras tankar och åsikter om förskola – särskilt barn vars föräldrar saknar erfarenhet av förskolan som en naturlig del av det livslånga lärandet. Samtalen kommer att dokumenteras på olika sätt och fungera som stöd i den uppsökande verksamheten genom att lyfta fram förskolans betydelse och fördelar baserat på barnens egna röster och erfarenheter

Öppna förskolans uppdrag enligt åtagandeplanen

I förvaltningens åtagandeplan 2026 har öppen förskola och familjecentral åtagandet att stärka sin roll i det uppsökande arbetet och kompensatoriska uppdraget.

Kommunikativa insatser – att nå fler målgrupper

Arbetet med kommunikation för öppen förskola och förskola för fler barn fortsätter under 2026 och ett särskilt fokus finns på identifierade utmaningar, så som att öka kännedomen om öppen förskola, stärka öppen förskola och familjecentralers roll i det uppsökande arbetet samt att stärka kopplingen mellan förskola och öppen förskola. Insatser prövas och genomförs löpande.